

EEN OORKONDE UIT HET JAAR 1224 OVER EEN GROND TE RUMST “DE TERRA JACENTE IN RUMESTA”

Naar aanleiding van het overlijden van pater Joris Spanhove msc. (zie in memoriam) biedt onze kring hier een bijdrage door onze vriend gepubliceerd in *“De Noordgouw”*, 1972, blz. 63-66.

In het archief van het gasthuis van Asse vond pater Joris een oorkonde uit het jaar 1224 waarin Rumst ter sprake komt. We laten nu pater Joris zelf aan het woord.

Het gasthuis van Asse bezit een zeer rijk archief. De meeste documenten dateren weliswaar uit de 17e eeuw en later. Het zijn vooral de zusters die zich in 1647 in het gasthuis kwamen vestigen, die hun documenten bijhielden. Uit vroegere tijden dateren echter de rekeningen die de zusters bij hun vertrek uit Hulst naar Asse meebrachten, de rekeningen van het vroegere passantenhuis in Asse en een doos perkamenten stukken, meestal titels van eigendomsverwerving door het gasthuis. Tussen deze laatste archiefstukken ontdekten we een los blad in perkament met Latijnse tekst in het typische geschrift van de 12e-13e eeuw.

Het document is onhandig afgesneden. Het meet 13 cm. breedte op 21 cm. lengte. Onderaan zijn een drietal openingen aangebracht, waaraan telkens een zegel was gehecht, maar nu verdwenen.

Het document draagt als oudste titel: “Over de grond van Thomas Van Caembeke te Rumst gelegen”.

Het document spreekt nergens over Asse of het gasthuis. Het handelt over een overeenkomst getroffen vóór de koordeken van Mechelen tussen Willem, van de abdij van Grimbergen, en een inwoner van Rumst, Thomas van Caembeke, naar aanleiding van betwistingen over een bunder land.

Hoe het document tussen het archief van het gasthuis verzeild geraakte, is niet met zekerheid uit te maken. Misschien is deze betwiste bunder in latere tijden eigendom geworden van het gasthuis en zijn zo ook de documenten over dit stuk land in het bezit van het gasthuis gekomen. In onze studie over het gasthuisleven in Asse rond 1560 gaven we een opsomming van de toenmalige gasthuisgoederen. Tussen die goederen is nergens bezit in Rumst te bespeuren.

Een waarschijnlijke hypothese lijkt ons, dat dit document langs de abdij van Grimbergen in Asse is beland. Grimbergen vormde immers een van de partijen in het document vermeld. Welnu van 1652 tot 1738 waren de pastoors van het gasthuis van Asse Norbertijnenpaters uit Grimbergen. De laatste Norbertijn-pastoor van het gasthuis was prior P.F. Luckx. Deze werd met elf andere kloosterlingen in 1796 door de Fransen uit de abdij verdreven. De prior verhuisde dan als pastoor van het gasthuis naar Asse.

Dit verklaart hoe er in het archief van de abdij van Grimbergen stukken uit Asse en in het archief van het gasthuis stukken uit Grimbergen steken.

De tekst zelf leert ons een paar plaatsnamen en enkele persoonsnamen kennen.

De plaatsnaam Rumst staat in de oorspronkelijke Latijnse titel van het stuk en ook in de Latijnse tekst gespeld als Rumeste. Maurits Gijsseling in zijn Toponymisch Woordenboek geeft voor Rumst in 1223 en 1225 de schrijfwijze Rumest aan. De benaming Rumeste voor Rumst in ons document valt tussen deze twee jaartallen. Het stuk zegt immers duidelijk, dat de overeenkomst gesloten werd in 1224.

De naam Thomas van Caembeke verwijst ook naar een plaatsnaam. Etymologisch wordt deze naam waarschijnlijk verklaard als huis, woonst bij de beek: Caem=Haima=woonst. In de tekst wordt de naam ook eens Caimbeke gespeld. Wij weten echter niet of Caembeke een plaatsnaam is te Rumst. Behalve Thomas van Caembeke worden in het document nog vermeld Sigerus, koordeken van Mechelen, en Willem, waarschijnlijk prelaat van Grimbergen.

VERTALING

(Oudste oorspronkelijke titel)

Over de grond van Thomas van Caembeke te Rumst gelegen

(Jongere, later aangebrachte titel)

Over de 7 Brusselse stuivers erfelijk afgestaan op een bunder land van Thomas van Caembeke te Rumst gelegen

Sigerus, magister, koordeken, en gans het kapittel van de kerk van Mechelen groeten in de Heer alle kristene gelovigen, die dit schrijven zullen zien.

Het kome u allen ter kennisse dat heer Willem, van de abdij van Grimbergen enerzijds voor zijn kerk, en Thomas van Caembeke anderzijds, in de aanwezigheid van de hierondervermelde getuigen, eendrachtig hebben bevestigd en erkend, dat er tussen hen een langdurige betwisting had bestaan over omtrent een bunder land in villa de Rumeste gelegen naast de woning van Thomas van Caembeke. Dit stuk houdt bovenvermelde kerk van ons voor een cijns van 2 Antwerpse deniers terwijl voornoemde Thomas namelijk beweert, dat deze bunder bij erfrecht voor een cijns van 5 Brusselse stuivers aan hem toebehoort. Bovenvermelde kerk echter beweert integendeel, dat die cijns niet eeuwigdurend maar alleen jaarlijks is en dat Thomas op deze bunder geen enkel recht kan doen gelden. Ten slotte hebben bovenvermelde partijen om wille van de vrede in gemeenschappelijk akkoord volgende overeenkomst gesloten. Voornoemde Thomas zal namelijk bij zijn cijns twee stuivers opleggen zodat op die vaak besproken bunder 7 Brusselse stuivers zullen betaald worden voor de cijns van bovenvernoemde kerk en dit jaarlijks en ten eeuwigen dage en dat die bunder aan bovenvermelde Thomas bij erfrecht zal blijven behoren. Wat de wetten betreft bij de opeenvolgende inbezitstelling van deze bunder en bij huwelijk weze Thomas en aan wie de bunder overgaat er aan herinnerd, dat de gebruiken van de streek, waar voornoemd land gelegen is dienen onderhouden te worden. Opdat deze overeenkomst

echter ten alle tijde onwrikbaar en onschendbaar van kracht zou wezen, lieten we dit blad door aanhechting van onze zegel en ondertekening van de getuigen kracht bijzetten.

Getuigen: Frater Balduinus en frater Franco, priesters en kanunniken van genoemde kerk, Willem, zoon van Margareta, Rabodo, broer van voornoemde Thomas, Walterus van Alost, neef van voornoemde Thomas en vele anderen.

Gesloten in de maand december van het jaar 1224.

Karel Swenden

Jules Reusens